

Культурний фронт України
(оперативна інформація за інтернет-ресурсами)

04.12.2025

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Міністр фінансів не пояснив, чому 4 млрд на український контент не розподілять між профільними інституціями. – Валерія Буняк](#)

[Від археології і до сучасної війни: відбулася всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської та студентської молоді](#)

Вшанування пам'яті

[Кобзарські сходини: у Биківнянському лісі збирались українські кобзарі пом'янути жертв комуністичного режиму](#)

Медіа

[Держава продовжить фінансувати марафон. – Наталія Данькова](#)

[Скільки держава витрачає на телемарафон під час війни. – Наталія Данькова](#)

[ARTE та Суспільне підписали угоду про асоціацію для посилення співпраці. – Оксана Наумова](#)

Мовні питання

[Рада виключила російську з переліку мов, що потребують особливого захисту в Україні. – Віра Шурмакевич](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[Ініціативу «ПчІлка 2.0» з Гадяча презентують на Форумі громадянського суспільства в Мистецькому арсеналі](#)

Меценатство

[Кабмін схвалив законопроект про меценатство у сфері культури. – Юрій Свиридюк](#)

Арттерапія

[«Тепер наша черга». Як у Берліні українські жінки та дівчата змінюють наратив про власний досвід війни. – Карина Лазарук](#)

Театр

[У Львівській опері відбулась прем'єра балету «Мавка». – Катерина Сліпченко](#)

[«Я потрапив у пастку, намагаючись об'єднати росіян та українців». Театральний режисер Міло Рау про політичний театр та російських колег. –](#)

Юлія Лінник

Музика

Alter Ratio виконають кантату Леоніда Грабовського. Розповідають композитор і Ольга Приходько. – Dzvenyslava Safian

Шортлист Нацвідбору Євробачення-2026: хто змагатиметься за право представити Україну на конкурсі

Український ТОП-10 від Spotify: хіти, що слухали весь 2025-й рік. – Віолетта Луньова

Візуальні мистецтва

У Харкові відкриється виставка Ніколаса Дікманса «Ці квіти не забудеш». – Олексій Содома

У Львові відкриють виставку плівкової фотографії – спільний проєкт військового та цивільної. – Вікторія Ейсмунт

Кіномистецтво. Кінопрокат

Документальний фільм про мандрівку велосипедистів уздовж лінії фронту став фіналістом фестивалю Paladino d'Oro. – Валерія Буняк

Чиї почуття витримають дедлайн? Вийшов трейлер фільму «Випробувальний термін» (відео)

Прем'єра детективного трилера «Тиха Нава» відбудеться 15 січня на «Київстар ТБ». (Це вже другий original-серіал платформи). – Валерія Буняк

Космічний успіх військового часу: чому стрічці «Ти – космос» вдалося. – Ярослава Наумова

Просвітництво

Як формувалась та втілювалась матриця домінування над Україною в російській культурі? – Тамара Куцай

Чому дітям потрібно вчитися розповідати історії – навіть якщо вони не стануть режисерами. – Альона Тимошенко

Література. Книговидання

Британсько-українську письменницю Марину Левицьку посмертно назвали лавреаткою премії Вудгауза. – Оксана Заблоцька

Збірку оповідань «Мисливці за щастям» Валерія Пузіка видали в Польщі

Музейна справа

У Парижі відкрили виставку «Олександр Мурашко: Світло й тінь українського модерну». – Марія Науменко

[У столичному Музеї історії відкриють виставку про українські ялинкові прикраси](#)

Охорона культурної спадщини

[Дім Сковороди повернули громаді: суд віддав історичну пам'ятку Великобурлуцькій громаді. – Ганна Тимошенко](#)

[На Кіровоградщині прокурори відстояли захист історичної бібліотеки](#)

Бібліотечна справа. Читання

[Як сьогодні працює Харківська бібліотека імені Короленка? Інтерв'ю з директоркою Наталею Петренко. – Дарина Карапетян](#)

[Книги в сільські бібліотеки можна надсилати «Укрпоштою» за пів ціни. – Дарина Рубан](#)

[Як один аркуш паперу перемагає кризу читання. – Віктор Круглов](#)

Навчальні заклади. Кадри

[Алевтина Кахідзе стала директоркою Київського мистецького ліцею: у соцмережах обурилися. – Анастасія Большакова](#)

[Українська художниця Алевтина Кахідзе очолила Київський художній ліцей імені Тараса Шевченка. Чому в соцмережах критикують призначення. – Катерина Кадакова](#)

[«Якщо ти критикуєш систему, то маєш спробувати щось змінити»: Кахідзе про призначення директоркою художнього ліцею. – Поліна Горлач, Катерина Яковленко](#)

Закордонні українці

[У Литві відкрили вже шосту суботню українську школу](#)

Міжнародне співробітництво

[В одній із найбільших бібліотек Ірландії відкрили українську книжкову полицю. – Микита Кишиневський](#)

Загальні питання

Міністр фінансів не пояснив, чому 4 млрд на український контент не розподілять між профільними інституціями. – Валерія Буняк

Міністр фінансів С. Марченко під час розгляду проєкту держбюджету на 2026 рік у Верховній Раді відстоював думку, що заплановані видатки на президентську ініціативу «1000 годин українського контенту» є виправданими. На запитання нардепки В. Сюмар про те, чому уряд не розподілить між профільними інституціями, як-от Дежкіно, Український культурний фонд, Інститут книги тощо, 4 мільярди гривень, заплановані на «стратегічні комунікації», тобто на програму «1000 годин українського контенту», міністр відповів: «На даному етапі ми маємо назву програми, яка передбачає поширення українського контенту в сфері кіно, музики, театрів, для того, щоб була боротьба з пропагандою і засиллям російської мови. Не йде мова про комунікації, йде мова про широку програму. Ми знову ж таки про це з вами дискутували. Я думаю, в процесі реалізації можна побачити її ефективність». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246036/2025-12-03-ministr-finansiv-ne-poyasnyv-chomu-4-mlrd-na-ukrainskyy-kontent-ne-rozpodilyat-mizh-profilnymy-institutsiyamy/>

Від археології і до сучасної війни: відбулася всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської та студентської молоді

28–30 листопада в онлайн-форматі проходила XVIII Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської та студентської молоді «Південно-Східна Україна: зі стародавності у XXI століття», повідомляється на фейсбук-сторінці Українського державного центру національно-патріотичного виховання. Участь у ній взяли 133 особи з 22 областей України, а також молодь із Німеччини, Франції та Люксембургу. Захід проходив у семи наукових секціях – від археології та історії регіону до сучасної війни й етнокультурних досліджень. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/854063-vid-arkheologii-i-do-suchasnoi-viyni-vidbulasya-vseukrainska-istoriko-kraeznavcha-konferentsiya-uchnivskoi-ta-studentskoi-molodi>

Вшанування пам'яті

Кобзарські сходини: у Биківнянському лісі збирались українські кобзарі пом'янути жертв комуністичного режиму

Культурно-мистецький захід проведено 29 листопада біля Міжнародного меморіалу жертв тоталітаризму 1937–1941 років на території Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили». Учасники – кобзарі й лірники з Одеси, Києва і Львова. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/854096-kobzarski-skhodini-u-bikivnyanskomu-lisi-zbiralis-ukrainski-kobzari-pomyanuti-zhertv-komunistichnogo-rezhimu>

Медіа

Держава продовжить фінансувати марафон. – Наталія Данькова

На марафон у бюджеті на 2026 рік закладено більше 700 мільйонів гривень. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246040/2025-12-03-derzhava-prodovzhyt-finansuvaty-marafon/>

Скільки держава витрачає на телемарафон під час війни. – Наталія Данькова

Авторка аналізує, скільки коштів держава вже витратила на марафон за час війни і як це відбувалося. Докладніше:

<https://detector.media/rinok/article/246037/2025-12-03-skilky-derzhava-vytrachaie-na-telemarafon-pid-chas-viyny/>

ARTE та Суспільне підписали угоду про асоціацію для посилення співпраці. – Оксана Наумова

3 грудня у Страсбурзі голова правління Суспільного М. Чернотицький та президентка ARTE G.E.I.E. Гайке Гемпель та віцепрезидент ARTE G.E.I.E. і президент ARTE France Бруно Патіно підписали договір про асоціацію. Угода закріплює партнерство між українським і європейським суспільними мовниками та відкриває новий етап спільної роботи, зокрема у копродукції проєктів. Докладніше:

<https://stv.detector.media/suspilna-korporatsiya/read/9165/2025-12-04-arte-ta-suspilne-pidpysaly-ugodu-pro-asotsiatsiyu-dlya-posylennya-spivpratsi/>

Мовні питання

Рада виключила російську з переліку мов, що потребують особливого захисту в Україні. – Віра Шурмакевич

Верховна Рада ухвалила за основу і в цілому законопроект № 14120 «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов». Народний депутат та громадський діяч В. В'ятрович зауважив: «російська мова більше не захищена в Україні Європейською хартією мов... Натомість дію Хартії збережено для всіх інших мов, яких вона стосувалася досі, й поширено на урумську, румейську, ромську, чеську, кримчацьку, караїмську мови та їдиш». Це рішення також підтримала й уповноважена із захисту державної мови О. Івановська. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/society/rosiysku-movi-pozbavili-osoblivogo-statusu-v-ukrajini-311839/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

Ініціативу «Пчілка 2.0» з Гадяча презентують на Форумі громадянського суспільства в Мистецькому арсеналі

5 грудня у Києві відбудеться публічна дискусія на тему «Українолюбство в дії: Пчілка 2.0» під час Форуму громадянського суспільства ІСАР Єднання. Її буде присвячено силі локальних ініціатив та їхньому впливу

на національні процеси. У центрі обговорення – унікальний досвід громади Гадяча, яка змогла реалізувати масштабні культурні проекти загальноукраїнського значення. Йдеться про відродження історичної газети часів УНР, започаткування загальнонаціонального збору коштів на пам'ятник Олені Пчілці, а також про згуртування спільнот навколо ідеї українолюбства. Докладніше:

<https://myrgorod.rayon.in.ua/news/854224-initsiativu-z-gadyacha-pchilka-20-prezentuyut-na-forumi-gromadyanskogo-suspilstva-v-mistetskomu-arsenali>

Меценатство

Кабмін схвалив законопроект про меценатство у сфері культури. – Юрій Свиридчук

Уряд погодив проект закону про меценатство у сфері культури, розроблений Мінкульту. Документ передбачає стимули для благодійників та чіткі правила підтримки галузі. Найближчим часом його передадуть на розгляд Верховної Ради. Докладніше:

<https://suspilne.media/1180354-kabmin-shvaliv-zakonoproekt-pro-mecenatstvo-u-sferi-kulturi/>

Арттерапія

«Тепер наша черга». Як у Берліні українські жінки та дівчата змінюють наратив про власний досвід війни. – Карина Лазарук

Соціально-мистецький проєкт «Тепер наша черга» («Jest sind wir mal dran!») берлінської організації Blindspots e.V. за підтримки Fonds Sociokultur створено разом з українськими жінками та дівчатами, які мешкали або досі мешкають у центрі прийому біженців Тегель. У комплексному арттерапевтичному підході учасниці мають змогу знову відчувати себе, бо попри всі спроби поліпшити їхнє перебування Тегель лишається ізольованим простором зі своїми «схемами». Авторка розповідає, як «Тепер наша черга» допомагає українським пережити травму війни та чому проблема біженства глибше, аніж здається на перший погляд. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/12/04/709969_teper_cherga_yak_berlini.html

Театр

У Львівській опері відбулась прем'єра балету «Мавка». – Катерина Сліпченко

У Львівському театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької відбулася прем'єра балету «Мавка» української композиторки В. Польової. Власну інтерпретацію драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» здійснили хореограф А. Шошин, автор лібрето, режисер та керівник проєкту В. Вовкун, диригент-постановник Ю. Бервецький, сценограф та художник світла Арвідас Буйнаускас (Литва), художниця костюмів Н. Міщенко. Докладніше:

https://zaxid.net/u_lvivskiy_operi_vidbulas_premyera_baletu_mavka_n16251

«Я потрапив у пастку, намагаючись об'єднати росіян та українців».
Театральний режисер Міло Рау про політичний театр та російських колег. –
Юлія Лінник

Міло Рау – театральний режисер і автор, відомий своєю роботою на перетині мистецтва й активізму, – опублікував понад 50 п'єс, фільмів, книжок та акцій. Його театральні постановки було показано на всіх провідних міжнародних фестивалях, зокрема Theatertreffen у Берліні, Фестивалі в Авіньйоні, Венеційській бієнале, Віденському фестивалі, а також гастролювали у понад 30 країнах світу. На запрошення «Опера Аперта» та ГО «Інша Освіта» Міло Рау приїхав у Київ, де перебував три дні. За цей час він побував у чотирьох національних театрах. А 28 листопада у Молодому театрі долучився до контroversійної дискусії за участі О. Апчел (офіцерки ЗСУ, режисерки, мистецтвознавці), Т. Трунової (режисерки театру) та І. Разумейка (композитора). Дискусія стала продовженням серії Resistance NOW – міжнародної кампанії зустрічей і подій у різних країнах на підтримку демократії та свободи мистецтва. Відгуки на дискусію розділилися. Для одних вона стала точкою опори – завдяки голосу О. Апчел, яка відкрито говорила про російську колоніальну культурну політику (ймовірно, вперше на „своїй” території, а не в Європі, де після таких промов зазвичай западає тиша). Тут її слова зустрічали спалахи підтримуючих оплесків. Для інших дискусія нагадувала трибунал над важливим митцем за дружбу з російськими дисидентами, – приклад поганої культурної дипломатії або розчарування, що походить від зневіри у можливості порозуміння. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/interv-yu-z-direktorom-teatralnogo-videnskogo-festivalyu-wiener-festwochen-milo-rau-pro-politichniy-teatr-spivpracyu-z-rosiyanami-solidarnist-u-kulturi-311827/>

Музика

Alter Ratio виконають кантату Леоніда Грабовського. Розповідають
композитор і Ольга Приходько. – Dzvenyslava Safian

5 грудня у німецькому місті Бонн український вокальний ансамбль сучасної музики Alter Ratio виконає кантату Л. Грабовського «Temnere Mortem». Останні чотири роки частина співаків ансамблю й диригентка О. Приходько живуть за кордоном, але продовжують концертну діяльність навіть активніше, ніж раніше. Зазвичай вони реалізують кілька концертів і проєктів на рік: у форматі резиденцій музиканти проводять тиждень інтенсивних репетицій і виступають з кількома концертами. Серед останніх – проєкт «Lux Aeterna» у Берліні та Гаазі (жовтень-листопад 2025-го) з музикою А. Загайкевич, М. Коломійця, М. Шалигіна, П. Керкелова та прем'єрою твору О. Сук. На фестивалі «Grenzüberschreitungen» вони заспівають вже вдруге з 2023 року. Цього разу тематичною ідеєю організаторів стала музика екзилу та відірваності від батьківщини. Колектив обрав твори композиторів, народжених 1935 року. Поряд з музикою А. Пярта та Г. Канчелі Alter Ratio запропонували виконати єдиний акапельний твір Л. Грабовського: композиція «Temnere Mortem» стала

акцентом програми. Керівниця ансамблю та композитор розповідають про особливості звучання кантати. Докладніше:

<https://theclaquers.com/posts/16073>

Шортлист Нацвідбору Євробачення-2026: хто змагатиметься за право представити Україну на конкурсі

До короткого списку увійшли: Jerry Heil, Laud, Leléka, Molodi, Monokate, Mr.Vel, The Elliens, Valeriya Force, «ЩукаРиба». Також за ще одного учасника чи учасницю Нацвідбору голосуватимуть глядачі. Джерело:

<https://bit.ua/2025/12/shortlist-natsvidboru-yevrobachennya-2026-hto-zmagatymetsya-za-pravo-predstavtyty-ukrayinu-na-konkursi/>

Український ТОП-10 від Spotify: хіти, що слухали весь 2025-й рік. – Віолетта Луньова

Стримінговий сервіс Spotify оприлюднив рейтинг найпопулярніших українських пісень 2025 року. Трійка лідерів: Drevo – «Смарагдове небо»; Parfeniuk – «Врубай»; OSTY та Klavdia Petrivna – «Не лякай». Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/67193/ukrayinskyj-top-10-vid-spotify-hity-shho-sluhaly-ves-2025-j-rik/>

Візуальні мистецтва

У Харкові відкриється виставка Ніколаса Дікманса «Ці квіти не забудеш». – Олексій Содома

У харківському культурно-громадському центрі DRUK 6 грудня відбудеться відкриття виставки «Ці квіти не забудеш» брюссельського фотографа Ніколаса Дікманса. Назва виставки відсилає до харківського художника Г. Зінківського, який написав цю фразу біля слідів від снарядів на тротуарі. Фотографією Ніколас почав займатися у 2022 році, одночасно з початком повномасштабної війни в Україні. Вперше до Києва Дікманс приїхав у 2024 році. З того часу він вирішив переїхати до України щоб спостерігати за життям громадян. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/you-wont-forget-these-flowers/>

У Львові відкриють виставку плівкової фотографії – спільний проєкт військового та цивільної. – Вікторія Ейсмунт

5 грудня у публічноісторичному просторі «Після тиші» відкриють виставку «Plus Plus: подвійна експозиція», створену на основі документального фотопроекту чинного військового Є. Самофала та режисерки Л. Свириденко за підтримки Фонду імені Гайнріха Бьоля. Докладніше:

https://zaxid.net/u_lvovi_vidkriyut_vistavku_plivkovoyi_fotografiyi_spilniy_proyekt_viyskovogo_ta_tsivilnoyi_n1625147

Кіномистецтво. Кінопрокат

Документальний фільм про мандрівку велосипедистів уздовж лінії фронту став фіналістом фестивалю Paladino d'Oro. – Валерія Буняк

Документальний фільм «Ride the Line» («На межі») режисера І. Волочія ввійшов до списку фіналістів спортивного кінофестивалю Paladino d'Oro. Фінальна церемонія відбудеться 7 грудня в Палермо, Італія. «Ride the Line» став єдиним фільмом з України серед близько сотні конкурсних стрічок, що презентують на фінальній гала-церемонії. Він розповідає про 1500-кілометрову мандрівку вздовж усієї лінії фронту друзів-велосипедистів – волонтера Ігоря з України та Себастьяна з Німеччини, під час якої вони зібрали пів мільйона гривень для ЗСУ. «Ride the Line» уже презентували на кінофестивалях у Польщі, Канаді, Фінляндії, США, Чехії та Австралії. Попереду також очікуються покази у Франції та Італії. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246029/2025-12-03-dokumentalnyy-film-pro-mandrivku-velosypedystiv-uzdovzh-linii-frontu-stav-finalistom-festyvalyu-paladino-doro/>

Чиї почуття витримають дедлайн? Вийшов трейлер фільму «Випробувальний термін» (відео)

Романтична комедія «Випробувальний термін» з'явиться в українському прокаті раніше запланованої дати. Фільм від 1+1 media та Sfera Film вийде в кіно 8 січня. Режисерка – І. Громозда. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/vyprobuvalnyi-termin-treiler/>

Прем'єра детективного трилера «Тиха Нава» відбудеться 15 січня на «Київстар ТБ». (Це вже другий original-серіал платформи). – Валерія Буняк

15 січня на платформі кіно і телебачення «Київстар ТБ» відбудеться прем'єра детективного трилера в стилі трукрайм «Тиха Нава». Режисер – Д. Андріанов. Проект створено спільно з продакшном Sfera Film. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/246032/2025-12-03-premiera-detektyvnogo-tryleru-tykha-nava-vidbudetsya-15-sichnya-na-kyivstar-tb/>

Космічний успіх військового часу: чому стрічці «Ти – космос» вдалося. – Ярослава Наумова

«...Касові збори важко порівнювати з голлівудським „успішним успіхом“, але досить пристойні для вітчизняного фільму. Але головне – безкінечні обговорення в соцмережах. І це в час, коли блекауті, тривоги і побут дають людині цілком виправдану відмазку – „не до кіно зараз“. Чому йому вдалося? Чому камерну історію, що відбувається десь між Юпітером і Сатурном обговорюють і називають сенсацією? Це не ржач, не каруселі комп'ютерної графіки, не костюмоване про кохання, – не те, чим звикли відволікатися від страшнуватої реальності, заїдаючи це терапевтичним для кіноескапізму попкорном. Ризикну пояснити так: у кіно нарешті натрапили на нашого сучасного героя. Який відгукнувся глядачу саме тому, що він реальний, а не штучний. Не зразковий, але близький. В жодному разі не ідеал, не взірець для наслідування, але в ньому є те, що чіпляє...». Докладніше:

<https://espreso.tv/kino-kosmichniy-uspikh-viyskovogo-chasu-chomu-strichtsi-ti-kosmos-vdalosya>

Просвітництво

Як формувалась та втілювалась матриця домінування над Україною в російській культурі? – Тамара Куцай

Нещодавно історик, культуролог, славіст, автор книжок «Бунт проти імперії: українські шістдесятники» та «Культурна колонізація: страх, приниження і опір України в радянській імперії» Р. Мокрик провів лекцію «Культура і війна: Україна та історія російської культурної колонізації» на філософському факультеті Карлового університету в Празі. Йшлося про те, як росія століттями вибудовувала образ «бідних хохлів» та «фіктивної» України, як на це купився Захід і чому історія знову повторюється. Докладніше у конспекті:

https://lb.ua/culture/2025/12/03/709524_yak_formuvalas_vtilyuvalas.html

Чому дітям потрібно вчитися розповідати історії – навіть якщо вони не стануть режисерами. – Альона Тимошенко

Авторка, засновниця і директорка Української Кіношколи, зазначає: «Розповідати історії – означає вибудовувати причинно-наслідкові зв'язки, розуміти мотивації, ставити питання „чому” та „для чого”. Це основа критичного мислення, такого необхідного нашим дітям у світі інформаційного шуму, воєнних новин і щоденних викликів... У дитячій та підлітковій Українській Кіношколі ми часто бачимо, як дитина, яка приходить замкнутою або надто сором'язливою, раптом розквітає, коли починає працювати над фільмом, над історією. Коли вона говорить від імені свого персонажа, вона наче дозволяє собі говорити про власні почуття, але в безпечній формі. Через кіно та storytelling діти вчаться не приховувати емоції, а називати їх. І це важлива частина їхнього психічного здоров'я... Для дітей, які пережили війну, переїзди, втрати й страхи, це особливо важливо. Створення свого фільму або сценарію повертає їм відчуття контролю над життям... Storytelling – це те, що вже сьогодні потрібне в будь-якій професії. У підприємництві – щоб презентувати продукт. У науці – щоб пояснити складне простими словами. У технологіях – щоб побачити, як працює логіка процесів. У громадянському суспільстві – щоб формувати наративи, які змінюють країну. Неважливо, стане дитина в майбутньому режисером чи ні. Важливо, що вона навчиться мислити структурно, відчувати глибоко та говорити переконливо. Тому в дитячій та підлітковій Кіношколі ми не ставимо собі за мету виховати „великого режисера”. Наша головна мета – дати дитині інструменти, які працюють у житті, а не лише в кіно. Це впевненість у своєму голосі, готовність вислухати іншу точку зору, сміливість думати креативно». Докладніше:

https://lb.ua/blog/alona_tymoshenko/709951_chomu_dityam_potribno_vchitis_ya.html

Література. Книговидання

Британсько-українську письменницю Марину Левицьку помертню назвали лавреаткою премії Вудгауза. – Оксана Заблоцька

Йдеться про головну британську нагороду за комічну літературу. М. Левицька отримала ювілейну відзнаку Vintage Bollinger за роман «Коротка історія тракторів по-українськи», опублікований у 2005 році. Як зазначив голова журі Пітер Флоренс, з роками книжка набула ще глибшого звучання на тлі історії України й досвіду біженців у Великій Британії. Рішення ухвалили за день до смерті авторки. Раніше книга «Коротка історія тракторів по-українськи» потрапляла до довгого списку Букерівської премії та короткого списку премії Orange. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1179962-britansko-ukrainsku-pismennicu-marinu-levicku-posmertno-nazvali-lavreatkou-premii-vudhauza/>

Збірку оповідань «Мисливці за щастям» Валерія Пузіка видали в Польщі

Збірку оповідань «Мисливці за щастям» письменника, режисера й військового В. Пузіка видано в польському видавництві Pogranicze. Книжка має підзаголовок «Якщо треба буде помирати, розбуджу тебе», її присвячено М. «Далі» Кривцову. На польську оповідання переклала Катажина Фізер. Докладніше:

<https://chytomo.com/zbirku-opovidan-myslyvtsi-za-shchastiam-valeriia-puzika-vydaly-v-polshchi/>

Музейна справа

У Парижі відкрили виставку «Олександр Мурашко: Світло й тінь українського модерну». – Марія Наumenко

2 грудня у штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі відкрито виставку «Олександр Мурашко: Світло й тінь українського модерну», присвячену 150-річчю від дня народження українського художника. Представлено репродукції робіт Мурашка з фондів Національного художнього музею України, а також колекцій Харківського та Одеського художніх музеїв. У церемонії відкриття взяли участь представники України та ЮНЕСКО, зокрема заступниця міністра культури з цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації А. Бондар, заступник постійного представника України при ЮНЕСКО М. Мовчан, президент МАН України С. Довгий та представники Секретаріату ЮНЕСКО й іноземних представництв. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-u-parizhi-vidkrili-vistavku-oleksandr-murashko-svitlo-y-tin-ukrainskogo-modernu>

У столичному Музеї історії відкриють виставку про українські ялинкові прикраси

4 грудня у Музеї історії міста Києва буде відкрито виставку «Українська ялинкова іграшка: від давнини до сьогодення», присвячену історії новорічних прикрас, що експонуватиметься до 15 лютого. Докладніше:

<https://bit.ua/2025/12/u-stolychnomu-muzeyi-istoriyi-vidkryut-vystavku-pro-ukrayinski-yalynkovi-prykrasy/>

Охорона культурної спадщини

Дім Сковороди повернули громаді: суд віддав історичну пам'ятку Великобурлуцькій громаді. – Ганна Тимошенко

Прокуратура через суд повернула громаді одну з найцінніших історичних перлин Харківщини – будинок у Великобурлуцькій громаді, де в 80-х роках XVIII століття жив філософ і поет Г. Сковорода. Йдеться про маєток площею 1587 м² вартістю понад 39 млн гривень. Раніше будинок офіційно перебував на обліку як безхазяйне нерухоме майно, а територіальна громада не оформила право власності. Через це будівля фактично залишалася «нічийною»: без належної охорони, ремонту й реставрації, що прискорювало її руйнування та створювало ризик остаточної втрати унікального об'єкта культурної спадщини. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/67230/dim-skovorody-povernuly-gromadi-sud-viddav-istorychnu-pamyatku-velykoburluczkiy-gromadi/>

На Кіровоградщині прокурори відстояли захист історичної бібліотеки

Прокурори Кіровоградщини відстояли в суді обов'язок власника Першої міської бібліотеки початку XX століття укласти охоронний договір і тим самим забезпечити збереження цієї цінної історичної будівлі. Йдеться про споруду, яка належить до об'єктів культурної спадщини. Власник роками ігнорував вимоги укласти охоронний договір із міським управлінням культури. Докладніше:

<https://oleksandrivka.rayon.in.ua/news/853843-na-kirovogradshchini-prokurori-vidstoyali-zakhist-istorichnoi-biblioteki>

Бібліотечна справа. Читання

Як сьогодні працює Харківська бібліотека імені Короленка? Інтерв'ю з директоркою Наталею Петренко. – Дарина Карапетян

Директорка бібліотеки Н. Петренко розповідає про те, в якому стані бібліотечний фонд, як почуваються будівлі комплексу після обстрілів, і як бібліотека працює під час війни у прифронтовому Харкові. Докладніше:

<https://lyuk.media/city/korolenka-library/>

Книги в сільські бібліотеки можна надсилати «Укрпоштою» за пів ціни. – Дарина Рубан

Будинок Української Книги оголосив Великий Різдвяний збір українськомовної літератури для сільських бібліотек. Приєднатися до збору зможуть охочі з усієї країни, а «Укрпошта» надасть 50% знижки на відправку книг. Докладніше про умови участі:

<https://shotam.info/knyhy-v-silski-biblioteky-mozhna-nadsylaty-ukrposhtoiu-za-piv-tsiny/>

Як один аркуш паперу перемагає кризу читання. – Віктор Круглов

Генеральний директор видавництва «Ранок» аналізує кризу читання серед дітей і підлітків та дає поради для батьків. Докладніше:

Навчальні заклади. Кадри

Алевтина Кахідзе стала директоркою Київського мистецького ліцею: у соцмережах обурилися. – Анастасія Большакова

Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України Т. Бережна призначила мисткиню А. Кахідзе директоркою Київського державного художнього ліцею. Кахідзе підтвердила своє призначення на посаду. Редакція очікує деталей від Міністерства культури за офіційним запитом. У соцмережах думки щодо такого рішення відомства розділилися – дехто говорить про неправомірність призначення, а культурні дієвці виступили на підтримку Кахідзе й наголосили на необхідному реформуванні мистецької освіти. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/skandal-pro-priznachennya-direktorkoyu-hudozhnogo-liceyu-alevtini-kahidze-detali-311822/>

Українська художниця Алевтина Кахідзе очолила Київський художній ліцей імені Тараса Шевченка. Чому в соцмережах критикують призначення. – Катерина Кадакова

За словами художниці-графікині Т. Канарської, під час зустрічі А. Кахідзе повідомила про «недоречність викладання академізму в ліцеї, і необхідність перебудови викладання в стилі сучасного мистецтва». На думку мисткині, зміни керівництва закладу можуть свідчити про зацікавленість «певних кіл щодо майна ліцею». «Це великий шматок землі в центрі Києва на Сирці з навчальними корпусами, пансіоном, художніми майстернями. Скасування академічних дисциплін, реорганізація, хаос... Як наслідок – діти залишать цей заклад. Ось вам і земля, і порожні корпуси, які можна захопити», – припустила вона. Такої ж думки дотримуються політик Б. Береза, художник-скульптор В. Журавель, а також деякі батьки дітей, які навчаються в художньому ліцеї. Видання «УП.Культура» отримало анонімну інформацію від батьків дітей, які навчаються в КДХЛ, що вчителі почали поширювати чутки про закриття закладу та закликатися в закритих чатах протестувати проти призначення А. Кахідзе. Водночас голова Коаліції дієвців культури О. Сагайдак переконана, що призначення Кахідзе «є дуже важливим реформаторським кроком». Кураторка сучасного мистецтва, артменеджерка, засновниця громадської організації Port of Culture К. Тейлор також вважає, що Кахідзе – «можливо, найкраща людина, яка на цій посаді може бути». Згодом Кахідзе пояснила «Суспільне. Культура», що погодилася очолити заклад через бажання не лише критикувати систему мистецької освіти, а й спробувати її оновити зсередини. Окремо Кахідзе пояснила, що планує поєднати академічну базу із сучасними практиками, зокрема заняттями у VR-окулярах. Докладніше:

<https://divoche.media/2025/12/03/ukrainska-khudozhnytsia-alevtyna-kakhidze-ocholya-kyivskyy-khudozhniy-litsej-imeni-tarasa-shevchenka-chomu-v-sotsmerezakh-krytykuiut-pryznachennia/>

«Якщо ти критикуєш систему, то маєш спробувати щось змінити»:
Кахідзе про призначення директоркою художнього ліцею. – Поліна Горlach,
Катерина Яковленко

А. Кахідзе пояснила, чому погодилася на призначення та запевнила, що цього року навчальні програми залишаються незмінними, а всі рішення щодо можливих оновлень ухвалюватимуть колегіально. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1179912-akso-ti-kritikues-sistemu-to-maes-sprobuvati-sos-zminiti-kahidze-pro-priznacenna-direktorkou-hudoznogo-liceu/>

Закордонні українці

У Литві відкрили вже шосту суботню українську школу

У містечку Лентваріс неподалік Вільнюса офіційно запрацювала суботня українська школа. Це вже шосте відділення Міжнародної української школи Литви (працюють також у Вільнюсі, Каунасі, Клайпеді, Шяуляї та Паневежисі). За даними самоврядування Тракайського району, у Лентварісі та навколишніх населених пунктах проживає понад 70 українських родин-біженців. Діти відвідують литовські або російськомовні школи, тож суботня школа покликана доповнити їхнє навчання предметами українського освітнього компонента – мовою, літературою, історією. Випускники суботньої школи отримуватимуть документ державного ліцею «Міжнародна українська школа» (Київ). Атестат визнається в Європі та дає можливість вступати до європейських вишів. Учні, які захочуть здобути українську вищу освіту, можуть скласти НМТ і вступати до університетів в Україні. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-lytvi-vidkryly-vzhe-shostu-subotniu-ukrainsku-shkolu/>

Міжнародне співробітництво

В одній із найбільших бібліотек Ірландії відкрили українську книжкову полицю. – Микита Кишиневський

У Дубліні відкрито українську книжкову полицю в бібліотеці Триніті-коледжу – найбільшій університетській бібліотеці Ірландії. Окрім нової полиці, бібліотека вже два роки пропонує відвідувачам українськомовну аудіоекскурсію. Докладніше:

<https://shotam.info/v-odniy-iz-naybilshykh-bibliotek-irlandii-vidkryly-ukrainsku-knyzhkovu-polychku/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm